

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Cortadella Morral

Correu electrònic: jordi.cortadella@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Coneixements bàsics (introdutoris) en Història Antiga del Pròxim Orient, Grècia i Roma.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és analitzar les principals estructures socials i polítiques de les civilitzacions mediterrànies durant l'Antiguitat. En primer lloc, ens centrarem en el context del mediterrani oriental del III-II mil·lennis a.C, i en l'impacte d'aquesta zona sobre les àrees perifèriques mediterrànies, afectades pels fenòmens d'intercanvi, colonitzadors, migratoris i conquestes. En segon lloc, ens fixarem en aquells fenòmens i esdeveniments que van propiciar la unitat mediterrània, tant a nivell cultural com polític. També serà important aprofundir en l'aspecte institucional i en qüestions de vida quotidiana. Per assolir els nostres objectius serà important familiaritzar-se amb les fonts primàries disponibles (textuals i arqueològiques), que caldrà relacionar amb les interpretacions històriques.

Resultats d'aprenentatge

1. KM19 (Coneixement) Conèixer els principals i diversos debats teòrics (epistemològic i ontològic) i metodològics en el context de l'estudi de les societats antigues i medievals.
2. KM21 (Coneixement) Explicar els processos històrics antics i medievals des d'una perspectiva crítica i reflexiva, analitzant com l'evidència arqueològica pot qüestionar els marcs teòrics vigents.
3. KM22 (Coneixement) Comprendre els processos de formació social en els períodes antic i medieval des de la diversitat (geogràfica, social i de gènere) per a construir relats històrics inclosius que evitin perspectives androcèntriques i eurocèntriques.
4. SM21 (Habilitat) Desenvolupar un pensament crític i reflexiu arqueològic a partir de la inferència i la generació d'informació arqueològica antiga i medieval.
5. SM22 (Habilitat) Plantejar la relació entre el registre arqueològic i els processos històrics de les èpoques antiga i medieval en el seu context i complexitat social respectivament.

Continguts

Primera part. El primer mediterrani (22000 - 1000 aC)

1. Aïllat en aïllament (22000 - 3000 aC)
2. Coure i bronze (3000 - 1500 aC)
3. Mercaders i herois (1500 - 1250 aC)
4. Pobles del mar i pobles de la terra (1250 - 1100 aC).

Segona part. El segon mediterrani (1000 aC -600 dC)

1. Comerciants de púrpura (1000 - 700 aC)
2. Els hereus d'Ulisses (800 - 550 aC)
3. El triomf dels tirrens (800 - 400 aC)
4. Cap al jardí de les Hespèrides (1000 - 400 aC)
5. Talasocràcies (550 - 400 aC)
6. El far del mediterrani (350 aC -100 dC)
7. «em sembla bé que Cartago no existeixi» Plu. Cat. Ma. 27, 2 (400 aC - 146 dC)
8. «nostre mar» (146 aC - 150 dC)
9. Antigues i noves fes (1 - 450)
10. Des-integració (400 - 600)

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	KM21, SM21
Pràctiques i seminaris	10	0,4	KM19, KM22, SM22
Tipus: Supervisades			
Preparació activitats pràctiques	15	0,6	KM22
Tutories	10	0,4	SM22
Tipus: Autònomes			
Lectura de bibliografia	30	1,2	KM19, KM22, SM22
Preparació de les activitats i de les proves escrites	45	1,8	KM21, SM21

- Assistència a classes teòriques dirigides pel professor.

- Lectura comprensiva de textos i interpretació de cartografies, gràfics, taules i documents arqueològics.
- Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.
- Estudi personal.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	40	1,5	0,06	KM19, KM21, KM22, SM21, SM22
Treballs pràctics	60	3,5	0,14	KM21

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de 3 notes:

- 1.- AVALUACIÓ CONTÍNUA-A (20% de la nota final): Una activitat pràctica individual relacionada amb l'anàlisi de fonts primàries. Les pràctiques són obligatòries, necessàries per a presentar-se a l'examen.
- 2.- AVALUACIÓ CONTÍNUA-B (40% de la nota final): Una activitats pràctica grupal relacionada amb l'anàlisi la bibliografia especialitzad. Les pràctiques són obligatòries, necessàries per a presentar-se a l'examen.
- 3.- EXAMEN (40% de la nota final): Es farà en horari de classe i constarà de 2 activitats: a) el desenvolupament d'un tema, a escollir entre varies opcions; b) el comentari d'un document literari o arqueològic.

Per tenir dret a la re-avaluació d'una activitat suspesa cal haver-se presentat a totes les proves (examen i activitats pràctiques) i haver-ne aprovat almenys una.

Aquesta assignatura ofereix la possibilitat d'acollir-se a una "Avaluació Única".

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total (AVALUACIÓ CONTINUADA) o bé lliurar totes les proves previstes (AVALUACIÓ ÚNICA).

La nota màxima que un estudiant pot obtenir a la recuperació serà de 5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Bibliografia

- ALBULAFIA, D., *El gran mar. Una historia humana del Mediterráneo*, Crítica, Madrid, 2019.
- AUBET, M.E., *Tiro y las colonias fenicias de Occidente*, Ed. Bellaterra, Barcelona 2009.

- BRAUDEL, F., *Memorias del Mediterráneo: Prehistoria y Antigüedad*, Ed Cátedra, Madrid, 1998.
- DICKINSON, O., *El Egeo, de la Edad del Bronce a la Edad del Hierro*, Ed. Bellaterra, Barcelona 2010.
- GRACIA, F., MUNILLA, G., *Protohistoria: pueblos y culturas en el Mediterráneo entre los siglos XIV y II a.C.*, Universitat de Barcelona, Barcelona 2004.
- GRIMAL, P., *La formación del Imperio romano*, Siglo XXI, Madrid 1990.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J., *Historia de Grecia Antigua*, Akal Textos, Madrid 1995.
- GRAS, M., *El Mediterráneo arcaico, Alderabán*, Madrid, 1999.
- KARAGEORGHIS, V., *Chipre, encrucijada del Mediterráneo Oriental 1600-500 a.C.*, Bellaterra, Barcelona 2004.
- LOPEZ BARJA, P., *Historia de Roma*, Akal Textos, Madrid 2004.
- REDFORD, D.B., *Egypt, Canaan and Israel in Ancient Times*, Princeton University Press, Princeton 1992.
- PLÁCIDO, D., ALVAR, J., GONZÁLEZ WAGNER, C., *La formación de los estados en el Mediterráneo occidental*, Síntesis, Madrid 1991.
- POTER, D.S. (ed.). *A companion to the Roman Empire*, Blackwell, Oxford, 2006.
- OSBORNE, R. *La formación de Grecia, 1200 - 479 a.C.*, Crítica, Barcelona, 1998.

Programari

Campus Virtual, projectat a l'aula amb un canó projector.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt